

Рис. 2. Структура сільськогосподарських угідь (%)

Орні землі займають найбільші площі в структурі сільськогосподарських угідь району. Найбільша площа орних земель в Голгочанській (2417,7 га), Новосілівській (2330,1 га), Поплавській (2119,5 га), Староміській (2149,23 га) сільських радах. Частка орних земель коливається від 61% в Литвинівській до 92,9% в Бронгалівській сільських радах.

Частка сіножатей і пасовищ найбільшою є в Литвинівській (36,8%), Вербівській (36,1%) сільських радах, а найменшою – в Поплавській (5,3%) та Бронгалівській (6,6%) сільських радах.

Найменші площі в сільських радах району займають багаторічні насадження – від 3 га в Юстинівській сільській раді до 44,1 га в Гнильченській сільській раді.

Отже, високий рівень сільськогосподарської освоєності території спричинений комплексом природних та соціально-економічних чинників основними з яких є:

- наявність придатних для активного сільськогосподарського землекористування ґрунтів;
- сприятливі агрокліматичні умови території;
- історично зумовлене сільськогосподарське природокористування регіону;

ЛІТЕРАТУРА

1. Земельний кодекс України: Коментар. - Харків: ТОВ «Одісей», 2002. - 600 с.
2. Веденичев П.Ф. Экономические проблемы использования земельных и водных ресурсов в сельском хозяйстве. / П.Ф.Веденичев, В.М.Трегобчук, Т.А.Козлова. К.: Наукова думка, 1978. – 199 с.
3. Головне управління Держземагентства в Тернопільській області [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://terland.gov.ua/>
4. Магазинчиков Т.М. Земельний кадастр: Підручник. / Т.М.Магазинчиков. - Львів: Світ, 1991. - 452 с.
5. Паньків З.П. Земельні ресурси: Навчальний посібник. / З.П.Паньків. – Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. - 272 с.

Савка О.

Науковий керівник – викл. Пушкар О. І.

РІВЕНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ШКІЛ ПІДГАЄЦЬКОГО РАЙОНУ УЧНЯМИ, ЯК ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР ЇХ РОЗВИТКУ

Однією з головних функцій сучасної держави є забезпечення доступної та якісної освіти. Новий «Закон про освіту» зумовив бурхливі суспільні перетворення в даній галузі та вніс корективи до функціонування освітнього комплексу держави. Як наслідок здійснюється оптимізація кількості шкіл, введено 12-річне навчання в школі, змінено підходи до викладу навчального матеріалу [1]. Проте, основою функціонування початкової та середньої освіти є забезпечення навчальних закладів учнями. Скорочення їхньої кількості стає причиною низки проблем: зменшується середня наповнюваність класів (шкіл), а відтак і їх кількість; в результаті зменшується кількість вчителів. Ця проблема особливо загострена в сільській місцевості.

Сучасні проблеми освітнього комплексу розглядалися в працях М.А. Абрамова, М.І. Білецького, І.О. Горленко, І.М. Дудника, С.О. Ковальова, Н.П. Лебідь, Л.А. Меркушевої, М.М. Паламарчука, Флінти Н.І. та інших.

Мета статті полягає у дослідженні рівня забезпеченості шкіл Підгаєцького району учнями, з метою виявлення особливостей їх розподілу.

За останнє десятиліття на території Тернопільської області сформувалася тенденція щодо скорочення чисельності населення, в тому числі і за рахунок низької народжуваності. Дана обставина мала вплив на формування кількості учнів. Особливо актуально така проблема прослідковується у районах з низьким рівнем економічного розвитку, до яких належить і Підгаєцький.

Станом на 2017 рік в школах Підгаєцького району навчалось 1618 учнів, 62 % (998 уч.) з яких припадало на школи I-III ступенів, 36 % – на школи I-II та 2% – I ступенів. За період з 2013 до 2017 років контингент учнів суттєво скоротився. Так, загальне скорочення в межах району становило 8,3%, що у поєднанні із незначною кількістю учнів є досить суттєвим показником.

Школи I ступеня є найменш забезпеченими учнями, на території району. Так, максимальна кількість дітей у цих закладах становила 16 осіб (Яблунівська ЗОШ), найменша – 8 осіб (ЗОШ с. Волиця). Враховуючи нормативи мінімальної наповнюваності класів (не менше 5 учнів), закладених у законі України про середню освіту, 11 з 20 класів у цих навчальних закладах є недоукомплектованими. В той же час найбільш загрозлива ситуація з чисельністю учнів спостерігається у ЗОШ сіл Рудники та Юстинівка, в яких за період з 2013 до 2017 років контингент учнів скоротився на 30 та 36,4% відповідно. В подальшому майбутньому, за умови збереження такої тенденції існування цих шкіл буде неможливим.

Загальноосвітні школи I-II ступеня є найбільш чисельними закладами середньої освіти на території району. Вони складають 50% від усіх шкіл. Однак, попри значну їх чисельність вони, у порівнянні зі школами I-III та I-II ступенів мають середній рівень забезпеченості учнями. У 2017 році тут навчалось лише 571 учень, що становить лише 35% від загальної чисельності учнів. Середня чисельність учнів у школах цього типу становила 57,1 учнів, максимальна – 98 (ЗОШ с. Мирне), мінімальна – 35 (ЗОШ с. Білокриниця). За період з 2013 по 2017 роки в школах цього типу спостерігалася негативна тенденція щодо рівня забезпеченості контингентом учнів. Так, за вказаний період їх чисельність скоротилася на 1,6%. Найбільшого скорочення зазнали ЗОШ сіл Носів (51,3%), Мужилів (31,5%) та Вербів (29,3%). Варто відмітити, що є школи з позитивною динамікою чисельності учнів – це школи сіл Бронгалівка, Мирне, Поплави, Білокриниця та Гнильче.

Актуальною залишається проблема недоукомплектованості класів. Вона присутня практично у всіх школах I-II ступеня, за винятком Мужилівської та Носівської шкіл. Особливо гостро проблема нестачі учнів стоїть в школах сіл Білокриниця, Бронгалівка та Поплави.

Найкраще забезпечені учнями школи I-III ступенів. Як правило ці заклади зосереджені в місцях значного зосередження дітей віком від 5 до 17 років. Таких закладів на території району налічується 7 одиниць. Вони характеризуються високою концентрацією учнів (62% від загальної чисельності учнів району), а також найбільшим скороченням їх чисельності (на 13,2%) за останні п'ять років, у порівнянні з іншими групами шкіл. Серед навчальних закладів найбільша кількість учнів навчається у навчальних закладах міста Підгайці, найменша – у Шумлянках та Литвинові. З них неукомплектованою є лише Шумлянська школа, в якій не забезпечено дітьми 5 класів.

Висновки. Підгаєцький район належить до депресивних районів Тернопільської області з негативними тенденціями формування чисельності населення, що обумовило низький рівень забезпеченості шкіл контингентом учнів. Найкраще даним ресурсом забезпечені школи I-III ступенів. Також в цій групі шкіл спостерігається найкраща укомплектованість класів. Середній рівень забезпечення спостерігається в школах I-II ступеня. Відмінними рисами цієї групи шкіл є: позитивна динаміка чисельності учнів у деяких школах, зокрема у селах Бронгалівка, Мирне, Поплави, Білокриниця та Гнильче та тенденція до скорочення мережі шкіл, внаслідок низького забезпечення учнями. Найнижчим рівнем забезпечення характеризуються школи I ступеня, більшість яких в недалекому майбутньому можуть бути ліквідованими.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон «Про середню освіту» Закон України від 28.09.2017 №651-14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon0.rada.gov.ua>. – Заголовок з екрану.
2. Мережу навчальних закладів Підгаєцького району у 2013 році. – Управління освіти Підгаєцької районної ради. – Підгайці. – 2014
3. Мережу навчальних закладів Підгаєцького району у 2017 році. – Управління освіти Підгаєцької районної ради. – Підгайці. – 2018
4. Про затвердження Положення про загальноосвітній навчальний заклад постанова від 27 серпня 2010 р. N 778 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>. – Заголовок з екрану.